

Grímsnes- og Grafningshreppur
Borg
805 Selfossi

Garðabær, 20. maí 2025
202504-0161/A.B.
08.01

Efni: Umsögn - Lýsing – Breyting á aðalskipulagi Grímsnes – og Grafningshrepps - Vaðnes L168289; Efnistökusvæði;

Vísað er til erindis skipulagsfulltrúa Grímsnes- og Grafningshrepps er barst 30. apríl 2025 þar sem óskað er umsagnar Náttúruverndarstofnunar um lýsingu að breytingu á aðalskipulagi Grímsnes – og Grafningshrepps 2020-2032 vegna efnistökusvæðis í Vaðnesi.

Í greinargerð kemur fram að breytingin gangi út á að skilgreina efnistökusvæði á um 2 ha svæði, staðsett um 1 km austan við bæjarhúsin í Vaðnesi. Gert er ráð fyrir allt að 49.000 m³ efnistöku á tímabili sem gæti náð allt að 10 árum. Gert er ráð fyrir allt að 49.000 m³ efnistöku á tímabili sem gæti náð allt að 10 árum. Svæðið er nú skilgreint sem landbúnaðarland (flokkur L2) í gildandi aðalskipulagi og er aðkoma að svæðinu um núverandi slóða frá bæjarhlaði. Að lokinni efnistöku verði svæðið jafnað og grætt upp.

Hraun

Í greinargerð kemur fram að efnistökusvæðið sé staðsett á lynchraunavist sem hefur miðlungs verndargildi samkvæmt vistgerðaflokkun Náttúrufræðistofnunar. Í nágrenni svæðisins er Kerhólshraun, forsögulegt hraun sem nýtur sérstakrar verndar samkvæmt 61. gr. náttúruverndarlaga nr. 60/2013.

Samkvæmt 61. gr. laganna skal forðast röskun vistkerfa og jarðminja sem falla undir sérstaka vernd, nema brýna nauðsyn beri til. Jafnframt segir að áður en leyfi er veitt vegna slíkra framkvæmda skuli umsögn Náttúruverndarstofnunar liggja fyrir og leyfisveitandi beri ábyrgð á því að rökstyðja sérstaklega ef ákvörðun er tekin gegn slíkri umsögn. Einnig má binda leyfi skilyrðum til að draga úr áhrifum framkvæmdarinnar á náttúrufyrirbæri sem verða fyrir röskun.

- Að mati Náttúruverndarstofnunar ber að sýna sérstaka varfærni við alla efnistöku í námunda við verndarsvæði af þessu tagi.
- Mikilvægt er að mörk framkvæmdasvæðis og verndarsvæðis séu skýrlega afmörkuð, og að sett verði skilyrði um vöktun og mótvægisáðgerðir til að tryggja að áhrif verði engin eða óveruleg.

Ásýnd og landslag

Í greinargerð kemur fram að mótvægisáðgerðum til að draga úr sjónrænum áhrifum, meðal annars með nýtingu svarðlags til að mynda manir.

- Nauðsynlegt er að taka sérstaklega mið af sjónrænum áhrifum og ásýnd svæðisins í samræmi við stefnu aðalskipulags um verndun landslags og landslagsheilda.

- Náttúruverndarstofnun bendir á að samkvæmt upplýsingavefnum namur.is, sem heldur utan um efnistökusvæði á Íslandi, eru áhrif á ásýnd og sjónræn gæði eitt helsta álitamálið við mat á efnistöku.
- Að mati Náttúruverndarstofnunar er mikilvægt að forðast röskun á opnum svæðum sem sjást úr byggð eða frá ferðamannaleiðum, og að efnistaka raski ekki landmótun með óafturkræfum hætti.

Virðingarfyllst,

Axel Benediktsson
sérfræðingur

Gunnhildur Sif Oddsdóttir
lögfræðingur